

Weinig hoop voor versterkte rol Tweede Kamer in controleren van de Europese Unie

Door: Adriaan Schout, Judith Hoevenaars en Jan Marinus Wiersma

Inleiding: Gebrek aan discussie

In diverse Europese hoofdsteden klinkt een steeds luider roep om de nationale parlementen meer te betrekken bij de besluitvorming over de euro en de Europese Unie. In Den Haag betoogde minister Frans Timmermans van Buitenlandse Zaken onlangs dat de Tweede Kamer de belangrijkste plaats is waar het democratisch tekort in de EU kan worden teruggedrongen: ‘De Tweede Kamer draagt een grote verantwoordelijkheid om fundamentele keuzen in het EU-beleid te bediscussiëren en te maken.’¹ Vorig jaar pleitte zijn collega David Lidington in Londen al voor een meer invloedrijke en meer effectieve rol voor nationale parlementen om de democratische legitimiteit van Europese besluitvorming te vergroten.² Nog eerder, in december 2012, stuurden elf nationale parlementen een brief aan de voorzitter van de Europese Raad van regeringsleiders, Herman Van Rompuy, met het verzoek hun rol in de EU te versterken en daarom met voorstellen te komen.³ Diezelfde maand concludeerden de regeringsleiders zelf dat ‘lidstaten passende betrokkenheid van nationale parlementen moeten waarborgen bij verdiepte integratie op het gebied van fiscaal en economisch beleid’.⁴ Ook Commissievoorzitter José Manuel Barroso stelde dat ‘nationale parlementen een cruciale rol blijven vervullen’.⁵

De steun voor een versterkte democratische controle van ‘Brussel’ op nationaal niveau lijkt dus groot. Deze steun komt voort uit het idee dat er een kloof gaapt tussen de kiezers en het Europees Parlement, en dat dit parlement onvoldoende legitimiteit geniet om de democratische controle van Europese integratie te dragen.⁶ Of dat zo is en hoe dat idee is ontstaan valt buiten het bestek van deze paper.⁷ Maar de aanname dat democratische legitimiteit automatisch wordt bevorderd door nationale parlementen een prominenter rol te geven, is te simplistisch en onvoldoende onderbouwd. In dit paper wordt dit verder toegelicht. De steunbetuigingen van de Europese Raad en de Commissie aan nationale parlementen gaan gepaard met argumenten voor een meer centrale rol voor het Europees Parlement.⁸ In het discours over democratische legitimering geldt het algemene uitgangspunt dat méér Europese integratie vergezeld moet gaan van méér betrokkenheid van het Europees Parlement. In de context van verdiepte integratie, zullen nationale parlementen daarom in toenemende mate aan de zijlijn komen te staan. Het is maar de vraag of zij, en in het bijzonder het Nederlandse parlement, van daaraf invloedrijk kunnen zijn.

Deze vraag wordt in drie paragrafen beantwoord, aan de hand van achtergrondinformatie uit interviews met Kamerleden, Kamerdebatten, beleidsdocumenten en academische bronnen. Sectie 1 behandelt de verhoogde urgentie rond democratische legitimering. Sectie 2 gaat dieper in op de discussie over de noodzaak en de mogelijkheden om de rol van nationale parlementen te versterken. En in Sectie 3 wordt de haalbaarheid van dit

¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken (2014), Staat van de Europese Unie 2014, MinBuZa-2014.84793, 19 februari 2014, p. 5.

² Lidington, D. (2013), Written evidence om the Role of National Parliaments in the European Union, House of Lords, p. 130.

³ Folketinget Parliament of Denmark, Letter of 11 Chairpersons of European Affairs committees to Herman van Rompuy, 7 December 2012.

⁴ European Council (2012), Conclusions of the European Council 13/14 December 2012, EUCO 205/1214, Brussels, 14 December 2012.

⁵ Europese Commissie (2012), Blauwdruk voor een hechte economische en monetaire unie. Aanzet tot een Europees debat, COM(2012) 777 final, Brussel, 28 November 2012, p. 40.

⁶ Menon, A, J Peet (2010), “Beyond the European Parliament: Rethinking the EU’s democratic legitimacy”, CER, December 2010.

⁷ Zie: Lord, C., D. Beetham (2001), “Legitimizing the EU: Is there a ‘Post-parliamentary Basis’ for its Legitimation?”, in *Journal of Common Market Studies*, 39: 443-62; Majone, G. (1998), “Europe’s ‘Democratic Deficit’: The Question of Standards”, in *European Law Journal*, 4: 5-28; Moravcsik, A. (2002), “In Defence of the ‘Democratic Deficit’: Reassessing Legitimacy in the European Union”, in *Journal of Common Market Studies*, 40: 603-24.

⁸ European Council (2012); Europese Commissie (2012), p. 40.

streven in twijfel getrokken. Uit deze antwoorden volgt de conclusie dat nationale parlementen te ver af staan van overstijgende Europese vraagstukken om effectief de rol van democratische controle van Europese besluitvorming te vervullen.

1. De noodzaak voor versterkte democratische controle

De eurocrisis, die eind 2009 uitbrak als uitloper van de kredietcrisis, heeft een trend van verdiepte integratie ontketend, waarbij de Europese Raad, de Europese Commissie en het Europese Parlement vergaande besluiten hebben genomen met ingrijpende politieke en institutionele gevolgen.

Met het kader voor economische beleidscoördinatie (het Europees Semester) is hebben de Europese instituties meer grip gekregen op de nationale budgetten en economische hervormingen in de lidstaten. In Brussel worden voor lidstaten ingrijpende keuzes gemaakt over strengere bezuinigingen of meer investeringen in economische groei, en over het verlenen van uitstel aan lidstaten om aan de begrotingseisen te voldoen. Daarnaast liggen er nieuwe beleidsvoorstellen voor de invoering van economische contracten tussen eurolidstaten en de Europese Commissie, waarbij de aanbevelingen van eurocommissaris Olli Rehn (Economische en Monetaire Zaken) bindend zullen worden verklaard. Ook wordt gewerkt aan de introductie van Europese obligaties in de vorm van eurobonds, om een einde te maken aan het speculeren tegen de schulden van de afzonderlijke eurolanden. Ten slotte hebben de plannen voor het versterken van een sociale dimensie van de EMU mogelijk economisch-financiële gevolgen voor de lidstaten. Al deze vraagstukken en ontwikkelingen binnen de EMU gaan over politiek gevoelige verdelingsvraagstukken. Daarnaast versterken deze trends het gevoel van soevereiniteitsverlies en roept het een beeld op van democratische vervreemding onder de kiezers.⁹

Technocraten

De vraag van kiezers en nationale politici om meer grip op de EU-besluitvorming is nog legitiemer omdat politieke besluitvorming meer is beledigd bij onafhankelijke technocraten.

Allereerst is de positie van eurocommissaris Rehn helemaal niet zo onafhankelijk. Zijn autonomie is organisatorisch onvoldoende ingebed in het bredere college van Commissarissen. Ook is een conglomeraat aan onverenigbare taken rond hem gecentreerd: hij is belast met zowel het vergaren van informatie, het maken van aanbevelingen, het toezicht houden op lidstaten, en het besluiten over deadlines. Bij al deze handelingen komen politieke motieven tot uiting.¹⁰

Een soortgelijk vraagstuk doet zich voor bij de Europese Centrale Bank (ECB), die de laatste jaren steeds meer politieke besluiten is gaan nemen rond de monetaire unie, waardoor zij opereert op de gevoelige grenzen van haar mandaat. De belofte van ECB-president Draghi om de euro te redden “whatever it takes” was van grote politieke betekenis.¹¹ Naast haar monopolie op het bepalen van de rentetarieven om de prijsstabiliteit te handhaven en op het redden van banken, heeft de ECB economische ambities. Zo wil zij de werkgelegenheid bevorderen.¹²

Naar een politieke unie

Het Europees Parlement hoopt de verkiezingen van mei 2014 en de daaropvolgende selectie van een nieuwe Commissievoorzitter te kunnen gebruiken om zijn politieke banden met de Commissie verder te versterken.¹³ De Europese Unie lijkt af te stevenen op een politieke unie. Toch blijft de Nederlandse regering Europese vergezichten ontwijken. De coalitiepartijen van het kabinet Rutte II (VVD en PvdA) volgen de officiële

⁹ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2007), ‘Europa in Nederland’, Amsterdam University Press: Amsterdam, 2007.

¹⁰ Schout, A. A. Mijs (2013), “From governance back to government: An administrative analysis of an independent EU Commissioner”.

¹¹ Speech by Mario Draghi, President of the European Central Bank at the Global Investment Conference in London, 26 July 2012.

¹² ‘Euro jumps as Draghi says ECB will consider all instruments’, Financial Times, 2 oktober 2013.

¹³ Hoevenaars, J. A. Schout en J.M. Wiersma (2014), ‘De Europese verkiezingen 2014: This time it’s different’, in *Internationale Spectator*, 68:4, April 2014.

regeringslijn dat nu niet de tijd is om ‘verder te springen dan de polsstok lang is’.¹⁴ De Tweede Kamer heeft, mede onder druk van de crisis, ingestemd met vérgaande beleidsmaatregelen. Maar vragen over de gevolgen hiervan voor de politiek-institutionele verhoudingen en het toekomstbeeld van de EU heeft zij onvoldoende uitgediept.¹⁵ Ondertussen groeit onder beleidsmakers en wetenschappers de kritiek op het gebrek aan helderheid over de Europese politieke verhoudingen en structuren, en op de effectiviteit ervan.¹⁶

2. De ogen gericht op de Tweede Kamer

Decennialang wordt al gesproken over een grotere rol voor nationale parlementen in de besluitvorming over Europese zaken. Tot op heden is deze rol beperkt tot de nationale rechtsorde.¹⁷ Met verdere Europese integratie is deze rol zelfs ingeperkt: naarmate de bevoegdheden van de Europese instituties werden uitgebreid, verminderden de controlemogelijkheden en vetorechten voor nationale parlementen. In het Verdrag van Lissabon, dat eind 2009 in werking trad, maar ook in eerdere verdragen, is niettemin gepoogd om nationale parlementen nauwer te betrekken bij de Europese besluitvorming, door onder andere de subsidiariteitstoets te introduceren met de gele- en oranje kaartprocedures.¹⁸ Volgens minister Timmermans hebben deze veranderingen slechts beperkte resultaten opgeleverd.¹⁹ Daarom zet de Nederlandse regering onverminderd in op een verdere versterking van de rol van nationale parlementen en democratische controle van EU-besluitvorming op nationaal niveau: ‘Gedeeld bestuur en vervlochten rechtsordes vragen adequate betrokkenheid van nationale parlementen.’²⁰

Het geldende mantra dat nationale parlementen in staat moeten zijn het Europees economisch beleid te controleren is niet zonder risico’s. In de jaren ’90 hebben parlementen bewezen de controle op Europese ontwikkelingen rond de euro niet in de hand te hebben gehad. De tekortkomingen in het eurodesign, hadden zij – en hun regeringen – onvoldoende opgemerkt. De Tweede Kamer heeft destijds structureel onvoldoende geïnvesteerd in kennis en inzicht in de institutionele structuur van de EMU.²¹

Speciale rapporteur

De Tweede Kamer heeft met enige regelmaat haar eigen functioneren binnen de EU-raderen geëvalueerd.²² In 2011 was er grote tevredenheid over haar betrokkenheid bij Europese besluitvorming. Ze klopte zichzelf op de borst met de conclusie dat ze ‘*on the ball*’ was. Terwijl ze waarschijnlijk grote vragen had over de toekomst van de EMU.²³

Met het neerduwarren van het stof van de eurocrisis slaat de Tweede Kamer inmiddels een meer gematigde toon aan.²⁴ Misschien dringt het besef door dat de grenzen van de rol voor nationale parlementen bereikt zijn. De Tweede Kamer heeft een speciale rapporteur voor democratische legitimiteit aangesteld, VVD-Kamerlid

¹⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken (2013), Staat van Europese Unie 2013, ‘Bruggen slaan in Europa’, MINBUZA-2013.13317, 15 februari 2013.

¹⁵ Ebben, I., A. Schout en J.M. Wiersma (2012), ‘De EU-paradox van kabinet-Rutte: zowel voor als tegen’, in *Internationale Spectator*, 66:9, September 2012, pp. 416-420.

¹⁶ Majone, G. (2011), ‘Monetary Union and the politization of Europe’, Keynote speech at the Euroacademia International Conference, Vienna, 8-10 December 2011; Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2007), ‘Europa in Nederland’, Amsterdam University Press: Amsterdam, 2007.

¹⁷ Raad van State, Advies W01.12.0457/I, 18 januari 2013.

¹⁸ De gele kaart, vastgelegd in Protocol 2 van het Verdrag van Lissabon houdt in dat wanneer een derde van de nationale parlementen een voorstel in strijd acht met het subsidiariteitsbeginsel, de Europese Commissie haar voorstel moet heroverwegen.

¹⁹ Timmermans, F., ‘Monnet’s Europe needs reform to fit the 21st century’, in *Financial Times*, 15 november 2013.

²⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken (2014), Staat van de Europese Unie 2014, 19 februari 2014, p. 9; Ministerie van Buitenlandse Zaken (2013), p. 7.

²¹ Geelhoed, A. (1995), ‘Maastricht en de Nederlandse sociaal-democratie’, in *Nederland in de wereld*, WBS Jaarboek 1995, pp. 87-118, p.88

²² Tweede Kamer (2002), ‘Op tijd is te laat’, Kamerstuk 28 632, nr. 1, 11 april 2002; DCO Internationaal en Ruimtelijk, Marisa Gerards (2006), ‘Parlement aan zet’, 26 april 2006; Tweede Kamer (2011), ‘Bovenop Europa’, Kamerstuk 32726 nr. 1, april 2011; Tweede Kamer (2013), ‘Democratic legitimacy in the EU and the role of national parliaments. A position paper of the Dutch House of Representatives’, 17 Oktober 2013.

²³ Tweede Kamer (2011), p. 20.

²⁴ Tweede Kamer (2013), p. 1.

René Leegte, om de mogelijkheden te verkennen voor grotere invloed op Europese besluitvorming door beter gebruik van bestaande instrumenten, zoals de gelekaartprocedure, of door introductie van nieuwe instrumenten.²⁵ Vernieuwingen zullen moeten plaatsvinden binnen de grenzen van de huidige verdragen, waardoor substantiële veranderingen zijn uitgesloten.²⁶

Subsidiariteitstoets

In de zoektocht naar een versterkte rol voor nationale parlementen gaat veel aandacht naar de subsidiariteitstoets. Dat zowel democratische controle als de uitvoering van Europees beleid op het laagst mogelijke niveau moet blijven is ook regeringsbeleid. In 2013 is het kabinet een subsidiariteitsexercitie begonnen om mogelijkheden voor het herschikken van taken en bevoegdheden op Europees en nationaal niveau te inventariseren. De tijd van een ‘*ever closer union*’ op alle mogelijke beleidsterreinen is voorbij, luidt de conclusie.²⁷ Paradoxaal genoeg presenteert het kabinet-Rutte II, dat vragen over vergezichten geregeld mijdt, hier een alternatieve visie voor Europa als tegenhanger van de politieke unie: minder Europa op sommige beleidsterreinen, en méér Europa waar nodig. Een sterke, onafhankelijke Commissie en een grotere rol voor nationale parlementen zijn belangrijke ingrediënten in dit Nederlandse ideaal.

De regering heeft een lijst opgesteld met punten waarop de EU volgens haar een stapje terug mag doen. Het is een opsomming van interne-marktregels, milieuafspraken en beleidsafspraken op het gebied van justitie en binnenlandse zaken. Daarmee richt zich de subsidiariteitsexercitie zich met name op de gemeenschappelijke rechten en plichten, het *acquis*. Maar controle op politieke verdelingsvraagstukken is een andere tak van sport dan controle op harmonisatie van meer technische regelgeving en standaarden. In het eerste geval gaat subsidiariteit nauwelijks op, zeker gezien de regering en ook een aantal oppositiepartijen juist pleiten voor verdere integratie van de EMU.

Interparlementaire samenwerking

Een tweede ingang om de rol van nationale parlementen te versterken is via interparlementaire samenwerking. Minister Timmermans en de Tweede Kamer verwachten dat er hier nog winst is te behalen, zeker in het kader van coalitievorming in de gelekaartprocedure.²⁸ De ‘Conferentie van in Europese zaken gespecialiseerde commissies van nationale parlementen’ (COSAC, opgericht in 1989) vormt het primaire forum voor de uitwisseling van informatie en *best practices*. Waar de COSAC tot 2010 voornamelijk discussieerde over de procedurele betrokkenheid van nationale parlementen bij de Europese besluitvorming, hebben de leden zich nadien voorgenomen om meer de nadruk te leggen op de politieke debatten over de EU,²⁹ liefst in een vroegtijdig stadium van het besluitvormingsproces.³⁰ De EMU krijgt daarbij speciale aandacht.³¹

3. Twijfels over nationale parlementen

De ogen zijn dus gericht op nationale parlementen en in het debat speelt de Tweede Kamer een pro-actieve rol. Toch kent nationale democratische controle van Europese besluitvorming een aantal grenzen die in de discussies onderbelicht blijven.

Geen focus op de gehele E(M)U

Zo staat de wens om nationale parlementen te versterken in schril contrast met de trend van verdiepte Europese integratie en een groeiende rol voor het Europees Parlement in de democratische controle van het

²⁵ Tweede Kamer (2013).

²⁶ Blockmans, S. et. al. (2014), ‘From Subsidiarity to Better EU Governance: A Practical Reform Agenda for the EU’, Clingendael CEPS report, March 2014.

²⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, “uitkomsten subsidiariteitsexercitie”, 21 juni 2013.

²⁸ Timmermans, F. (2013), Europaspreek, 19 februari 2014; Ministerie van Buitenlandse Zaken (2014), p. 10; Tweede Kamer (2013).

²⁹ COSAC (2010), Conclusions of the XLIII COSAC, Madrid, 31 May-1 June 2010.

³⁰ COSAC (2012), Contribution of the XLVIII COSAC, Nicosia, 14-16 October 2012.

³¹ COSAC (2013), Conclusions of the XLIX COSAC, Dublin, 23-25 June 2013.

Europees economisch bestuur. De (inherent politieke) aanbevelingen van de Europese Commissie aan de lidstaten en het ECB-beleid worden ingegeven vanuit doelstellingen voor de EMU als geheel. Nationale parlementen hebben voornamelijk belang bij de consequenties en de uitwerking voor het eigen land. Daardoor nemen zij elkaar onvoldoende de maat. Dit voorjaar constateerde de Commissie dat de structurele economische hervormingen in onder andere Italië en Frankrijk achter op schema liggen.³² De lage concurrentiepositie van deze grote Europese economieën vormt een risico voor de stabiliteit van de EU. Elke lidstaat heeft belang bij een gezonde economische koers van de EU en sterke politieke controle daarop. Als blijkt dat de 28 nationale parlementen deze functie niet kunnen vervullen, ligt daar een essentiële democratische rol voor het Europees Parlement.

Geen prikkels om over de grens te kijken

Nationale parlementariërs kampen met een gebrek aan overzicht om zich actief met Europa en andere lidstaten te bemoeien.³³ Het is discutabel of nationaal gekozen parlementariërs boven een nationale kosten- en batenanalyse kunnen uitstijgen. Het is voor nationale parlementariërs haast ondoenlijk om alle rapportages en landenspecifieke aanbevelingen van Rehn door te lezen. Bovendien moeten niet alleen de aanbevelingen worden gecontroleerd, maar ook de uitvoering daarvan in de lidstaten. Kamerleden hebben niet de capaciteit noch de behoefte om landen als Frankrijk en Italië te bekritisieren over uitblijvende hervormingen. Ook is het bijna niet mogelijk voor een Kamerlid om echt 'on the ball' te zijn met betrekking tot de ontwikkelingen rond de ECB, en om de gevolgen in te schatten van een rentestijging voor de EU als geheel. Op een vraag van Kamerlid Segers over het risico dat de toenemende bevoegdheden van de ECB ten koste gaat van de Nederlandsche Bank antwoorde Rutte: "Die ontwikkeling kan erin zitten. Wij moeten daar met elkaar scherp op zijn".³⁴ Er werden geen woorden vuilgemaakt over manieren waarop controle op de Europese instituties verstevigd kan worden.

Geen aantrekkelijke tijdsinvestering

Bovendien is het voor een nationale parlementariër politiek niet aantrekkelijk om tijd te besteden aan het controleren van beleidsprocedures die politiek (nog) niet spelen. De politieke relevantie neemt pas in de eindfase toe - wanneer de beurt van nationale parlementen al voorbij is. Wanneer een nationaal parlement zich wél actief bemoeit met een dossier via de regering, heeft het te maken met de standpunten van 27 andere lidstaten. Daarnaast zitten ook de Commissie en het Europees Parlement aan tafel. De indirecte invloed van nationale parlementen op de Raadsonderhandelingen met het Europees Parlement is op zijn minst mager te noemen, zeker in vergelijking met de wetgevende macht van het Europees Parlement. Daardoor is de uitkomst van een kosten-batenanalyse voor politieke inspanning door de Tweede Kamer vrij negatief.

Geen effectieve inzet van gele kaarten

De subsidiariteitstoets geeft nationale parlementen directe invloed op Europese besluitvorming, maar er bestaat ontevredenheid over de impact van de gelekaartprocedure. Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon is er nog maar twee keer een gele kaart getrokken. Slechts negen Commissievoorstellen lokten subsidiariteitsbezwaren uit van zes of meer parlementen, wat aantoont dat de belangen zeer uiteenlopen.³⁵ Versterking van het instrument door coalitievorming via interparlementaire samenwerking zal dan ook moeizaam zijn.

Geen steun van de Europese instituties

Er zijn signalen die erop wijzen dat de Europese instituties interparlementaire samenwerking niet als oplossing zien voor het legitimiteitsprobleem. Hoewel Commissievoorzitter Barroso bereid is te zoeken naar

³² European Commission (2014), Results of in-depth reviews under Regulation No 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances, COM(2014) 150 final, Brussels, 5 March 2014.

³³ Schout, A. (2014), 'Kamer kan EU niet controleren', in *Volkskrant*, 21 januari 2014.

³⁴ Tweede Kamer, Kamerdedat over het thema "subsidiariteit", Debat in de Tweede Kamer op 19 september 2013.

³⁵ European Commission (2013), Annual Report 2012 on Subsidiarity and Proportionality, COM (2013) 566 final, Brussels: European Commission, 30 July 2013; Piedrafitá, S., (2013), 'EU Democratic Legitimacy and National Parliaments', Brussels: CEPS essays.

‘complementariteit en samenwerking tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen’,³⁶ vindt hij ‘interparlementaire samenwerking op zich niet voldoende om de democratische legitimiteit van EU-besluiten te garanderen. Daartoe is een representatief samengestelde parlementaire vergadering vereist’ (lees: het Europees Parlement).³⁷

Ook de Raad toont weinig ambitie ten aanzien van de conferentie voor interparlementaire samenwerking op het gebied van economisch en monetair bestuur.³⁸ Raadsvoorzitter Van Rompuy stelt, net als Barroso, dat nationale parlementen niet in staat zijn de belangen van de EU als geheel te beoordelen.³⁹

Het Europees Parlement, dat zichzelf ziet als een unieke supranationale democratische as binnen de EU en zichzelf het best aangewezen acht om de toekomst van de euro zeker te stellen,⁴⁰ sluit zich hier bij aan. Het beweert zelfs dat het creëren van nieuwe interparlementaire samenwerkingsverbanden in het kader van de EMU ‘ineffectief en niet legitiem’ is.⁴¹

Zo lijkt de trend van versterking van de institutionele rol van het Europees Parlement, een lang gekoesterd doel, onomkeerbaar.⁴² Daarmee zijn en blijven de nationale parlementen de grote verliezers van Europese integratie.

Conclusie: misleidende mantra’s

Het gebrek aan draagvlak voor Europese besluitvorming onder de bevolking baart velen grote zorgen. In toenemende mate wordt er gekeken naar nationale parlementen om dit draagvlak te vergroten. De Tweede Kamer streeft ernaar om haar betrokkenheid en invloed uit te breiden, maar de mogelijkheden zijn beperkt. Nog belangrijker is de onduidelijkheid over de haalbaarheid van deze wens, ondanks de optimistische aannames. Er bestaan gereede twijfels dat nationale parlementen voldoende in staat zijn om Europese besluitvorming te controleren. Het gaat immers over het vormgeven van beleid en uitdenken van verschillende scenario’s voor 28 lidstaten – of 18 in het geval van de eurozone – en voor de Europese instituties. Nationale parlementen staan te ver af van de overstijgende Europese vraagstukken om deze complexe rol te kunnen vervullen.

Als nationale parlementen niet in staat zijn de taak van democratische controle op zich te nemen, wie doet het dan wel? Brussel zal een eigen alternatief voorstellen. Europese instituties zetten in op versterking van democratische legitimiteit op Europees niveau, waarbij de Commissie haar taken verder wil uitbreiden onder toezicht van het Europees Parlement. Het is nog maar de vraag of nationale parlementen zich hier tussen kunnen wringen. In deze discussie is het herhalen van heersende mantra’s over het versterken van de rol van nationale parlementen onvoldoende, of zelfs misleidend.

³⁶ European Commission (2012A), State of the Union 2012 Address, 12 september 2012.

³⁷ European Commission (2012), p. 40.

³⁸ Kreiling, V. (2013), “The new inter-parliamentary conference for economic and financial government”, Policy paper 100, October 2013, Notre Europe - Jacques Delors Institute, p. 10-11.

³⁹ Van Rompuy H., ‘Towards a genuine economic and monetary Union’, 5 december 2012, p. 16.

⁴⁰ European Parliament Secretary General, “Preparing for complexity. The European Parliament in 2025. The Answers, Januari 2013, p.19.

⁴¹ European Parliament (2012), resolution of 20 November 2012 ‘Towards a genuine Economic and Monetary Union’, (2012/2151(INI)), Strasbourg, 20 November 2012.

⁴² Priestley, J., *Six Battles*; Fasone, C. (2013), “European economic governance and parliamentary representation: What place for the European Parliament?”, in *European Law Journal*, doi: 10.1111/eulj.12069.